

Leppikoski, Paltamo

Sähköasema-alueen luontoselvitys 2024

FINGRID OYJ

1. Johdanto ja selvitysalueen sijainti
2. Aineisto ja menetelmät
3. Kaavoitus
4. Huomioitavat lajit
 - Suojellut ja uhanalaiset lajit
 - Linnut
 - Haitalliset vieraslajit
5. Suojelualueet ja muut arvokkaat alueet
6. Muinaisjäännökset ja muu kulttuuriperintö
7. Maisema, virkistys ja muu maankäyttö
8. Maaperän tila
9. Yhteenveto

12.1.2024

Eurofins Ahma Oy

Stiina Lehmus

Projektipäällikkö

Ympäristöasiantuntija, biologi (FM)

Laura Vuoksenmaa

Ympäristöasiantuntija, biologi (FM)

Yhteystiedot

Nuottasaarentie 17, ovi K301

90400 OULU

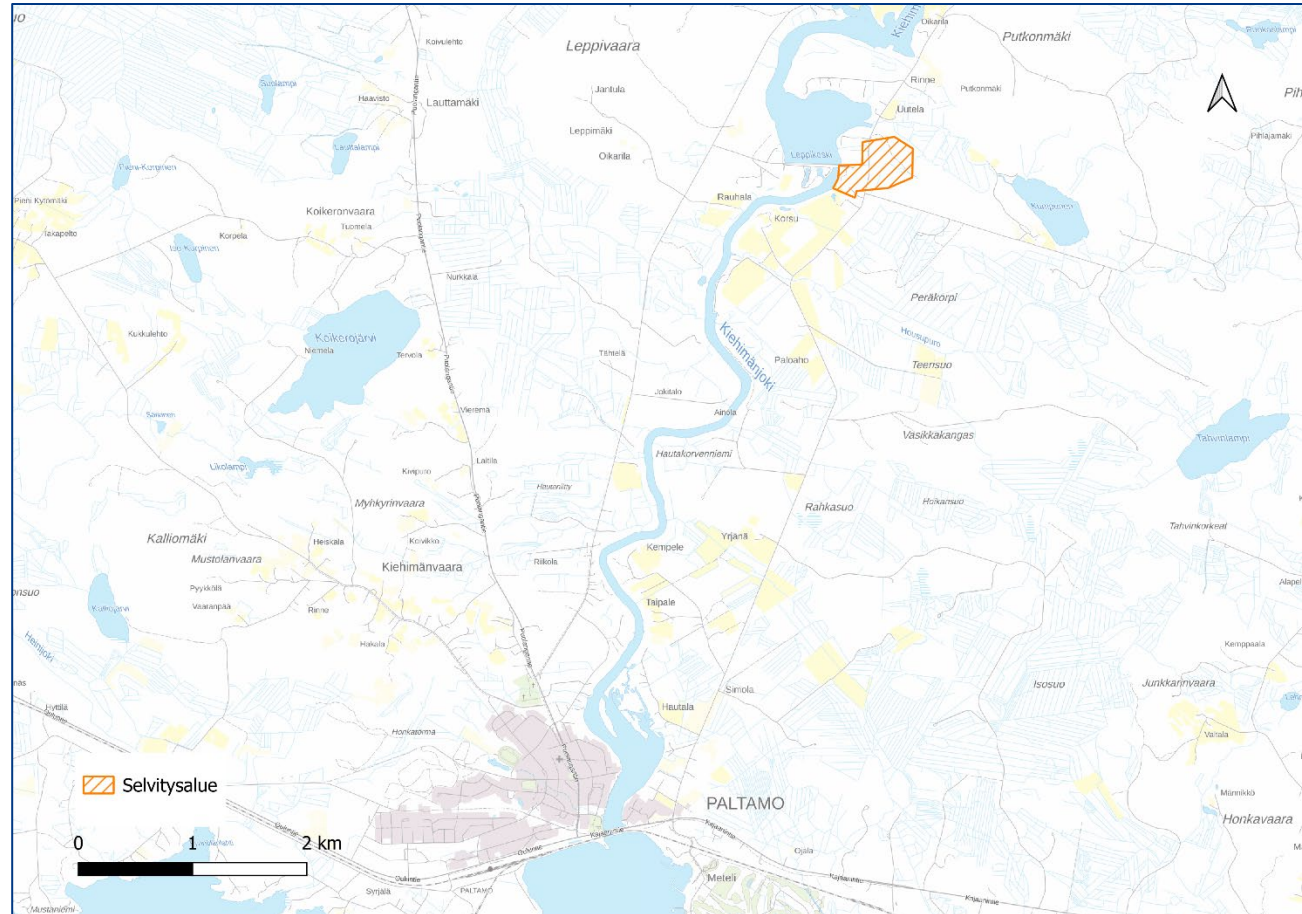
Sähköposti:

EtunimiSukunimi@eurofins.fi

www.eurofins.fi

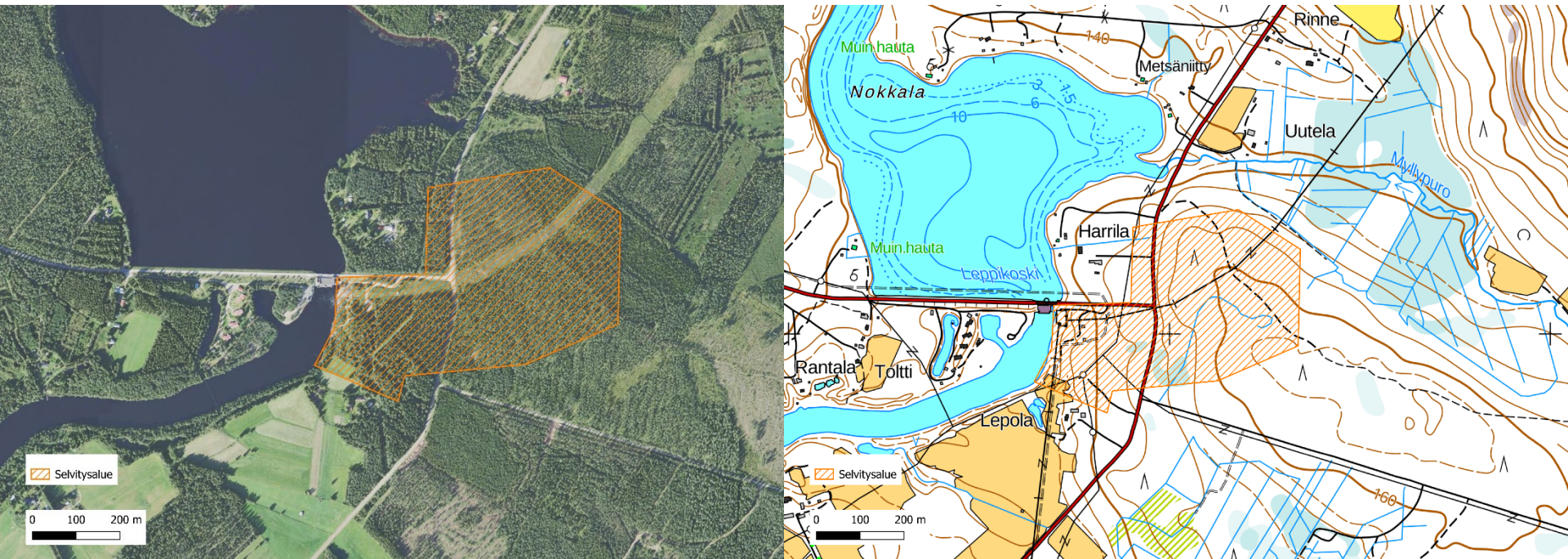
1. Johdanto ja selvitysalueen sijainti

- Fingrid Oyj suunnittelee sähköaseman rakentamista Leppikosken alueella Paltamossa.
- Eurofins Ahma Oy on toteuttanut luontoselvityksen Fingrid Oyj:n hankkeen esisuunnittelua varten.
- Selvitysalue sijaitsee Kiehimänjoen Leppikosken itäpuolella noin 7 km päässä Paltamon keskustaajamasta.

1. Johdanto ja selvitysalueen sijainti

Selvitysalue sijoittuu Kiehimänjoen Leppikosken itärannalle, vesivoimalaitoksen välittömään läheisyyteen. Talousmetsävaltaisen alueen läpi kulkee Uurantie, ajoura ja sähkölinja. Selvitysalue rajautuu eteläpuolelta Lepolan tilaan, Harrilan tila sijaitsee taas lähellä selvitysalueen luoteiskulmaa.

2. Aineistot ja menetelmät

Käytetty aineisto	Lähde
Maastokartta, Ortokuva, Taustakarttarasteri, Rinnevarjostus	Maanmittauslaitos 4-11/2024
Pohjavesialueet Arvokkaat kallioalueet, Arvokkaat moreenimuodostumat Arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat Arvokkaat kivikot Natura 2000 -alueet, Luonnonsuojelu- ja erämaa-alueet Koskiensuojelualueet, Luonnonsuojeluohjelma-alueet Kansalliset kaupunkipuistot, Maisemanhoitoalueet	Suomen ympäristökeskus, ladattavat paikkatietoaineistot, LAPIO-latauspalvelu 10.4.2024 http://paikkatieto.ymparisto.fi/lapio/latauspalvelu.html
Lajistohavainnot	Suomen Lajitietokeskus https://laji.fi/ Aineistotietopyyntö 10.4.2024 Virva-rajaus aineistoille + haitalliset vieraslajit, rajausta noin 1 km säteellä selvitysalueesta
Tiedot metsäluontokohteista: Metsälain § 10 mukaiset kohteet (ympäristötukikohteet) Luonnon monimuotoisuuskohdeet	Suomen Metsäkeskuksen avoimet paikkatietoaineistot, ladattu 10.4.2024 https://www.metsakeskus.fi/fi/avoin-metsa-ja-luontotieto/aineistot-paikkatieto-ohjelmille/paikkatietoaineistot
Kansallinen vieraslajiluettelo EU:n vieraslajiluettelo Kansallinen vieraslajistrategia	https://vieraslajit.fi/
Museoviranomaisen lausunto	Kainuun museo 10.2.2024
Rakennettu kulttuuriympäristö, suojeltu rakennusperintö, Arkeologinen kulttuuriperintö (muinaisjäännösrekisteri)	Museovirasto, kulttuuriympäristön paikkatietoaineistot, ladattu 10.4.2024 https://www.museovirasto.fi/fi/palvelut-ja-ohjeet/tietojarjestelmat/kulttuuriympariston-tietojarjestelmat/kulttuuriympariston-paikkatietoaineistot
Happamat sulfaattimaat	Geologian tutkimuskeskus, Happamat sulfaattimaat, katsottu 8.4.2024, https://gtkdata.gtk.fi/hasu/index.html
Kaavoitustilanne	Paltamon kunnan kaavoitus, katsottu 10.4.2024, saatavissa: https://www.paltamo.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus-ja-maankaytto.html Kainuun maakuntakaava: https://kainuunliitto.fi/kaavoitus-ja-liikenne/voimassa-olevat-kaavat/kainuun-maakuntakaava-2020/
Kuntien olemassa olevat luontoselvitykset	Liito-oravaselvitys, Maa ja vesi Oy: https://www.paltamo.fi/media/kaavat/kiehimajoki_liitooravaselvitys.pdf Kiehimänjoen ja Iijärven rantaosayleiskaavan luontoselvitys, Maa ja vesi Oy: https://asiakas.kotisivukone.com/files/paltamo.palvelee.fi/tiedostot/asuminen/kaavoitus/kiehimanjoki_iijarvi_ranta_osayleiskaava/luontoselvitys.pdf
Pilaantuneen maan esiintyminen	Maaperän tilan tietojärjestelmä MATTI, katsottu ympäristöhallinnon Karpalo-karttapalvelusta 15.4.2024 Kainuun ELY:n vastaus tietopyyntöön 19.4.2024
Perusteilla olevat luonnonsuojelualueet Erityisesti suojeltavien lajien rajauspäätökset	Kainuun ELY:n vastaus tietopyyntöön 3.7.2024

2. Aineisto ja menetelmät

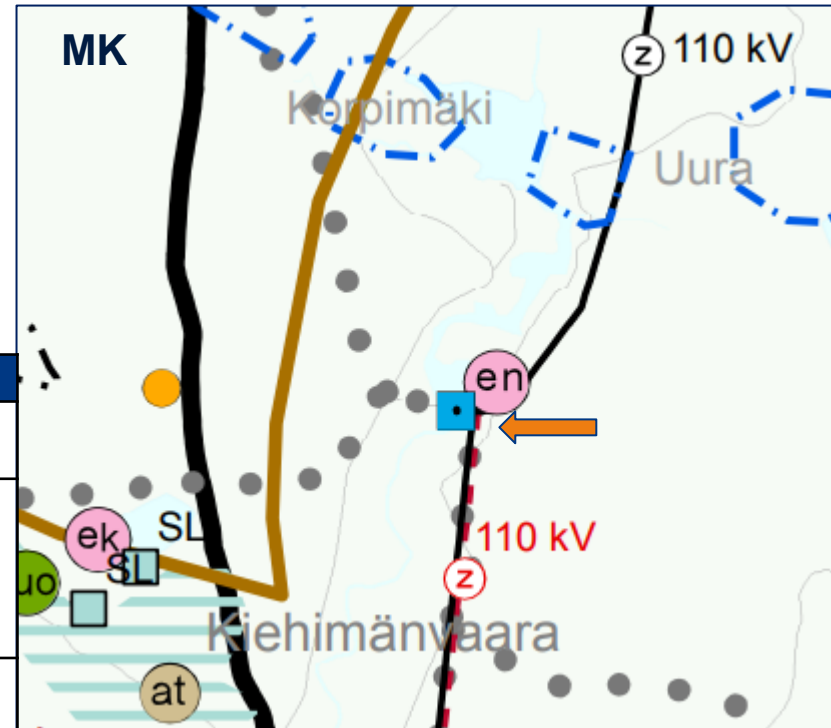
- Maastokäynnit alueella toteutettiin seuraavasti:
 - Liito-oravaselvitys 22.5.2024, biologi (FM) Jonna Kelja
 - Kasvillisuus ja luontotyytit, maisema, maankäyttö 27.8.2024, biologi (FM), Jonna Kelja
 - Maastokäyntien yhteydessä tarkasteltiin alueen ja sen lähiympäristön (noin 10 metrin etäisyydelle aluerajasta) luonnonympäristön yleispiirteitä, kiinnittäen erityishuomiota hankkeen toteutuksessa ja vaikutusten arvioinnissa huomioon otettaviin luontokohteisiin:

- ❖ luonnonsuojelulain § 29 suojellut luontotyytit
- ❖ vesilain § 2:11 luonnontilaisina säilytettävät kohteet
- ❖ metsälain § 10 erityisen tärkeät elinympäristöt
- ❖ uhanalaiset luontotyytit
- ❖ uhanalaiset ja muuten suojelullisesti huomioitavien lajien esiintymät
- ❖ uhanalaisille ja erityisesti suojeltaville lajeille sekä luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeille (mm. viitasammakko, lepakot) tärkeät ja mahdolliset lisääntymisalueet
- ❖ muut luonnon monimuotoisuuden kannalta huomionarvoiset kohteet

3. Kaavoitus

- Kainuun maakuntakaava (MK)
 - Selvitysalue sijaitsee Leppikosken vesivoimalaitoksen itäpuolella suorassa yhteydessä vesivoimalaitokseen.

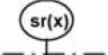
	MK	Energiahuollon alue	Vesivoimalaitos, Leppikoski
	MK	Valtakunnallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen kohde tai alue	Alueiden suunnittelussa tulee ottaa huomioon rakennettujen kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet sekä ominaispiirteet ja turvata merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen. Valtakunnallisesti arvokkaisiin kohteisiin merkittävästi vaikuttavissa hankkeissa on varattava museoviranomaiselle tilaisuus antaa lausunto.
	MK	Moottorikelkkailureitti	Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät yleisen liikkumisen kannalta tärkeät ohjeelliset moottorikelkkailureitit.
	MK	Ohjeellinen pääsähköjohto 110 kV	Merkinnällä osoitetaan uudet ohjeelliset 110 kV:n pääsähköjohdot. Pääsähköjohdon jännitetasoon lisätty merkintä osoittaa johtokäytävän johtojen lukumäärän. Alueilla on voimassa MRL:n 33.1 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.
	YK	Pääsähköjohto 110 kV	Merkinnällä osoitetaan 110 kV:n kantaverkon ja 110 kV:n alueverkon nykyiset pääsähköjohdot (voimajohdot). Pääsähköjohdon jännitetasoon lisätty merkintä osoittaa johtokäytävän johtojen lukumäärän. Alueilla on voimassa MRL:n 33.1 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

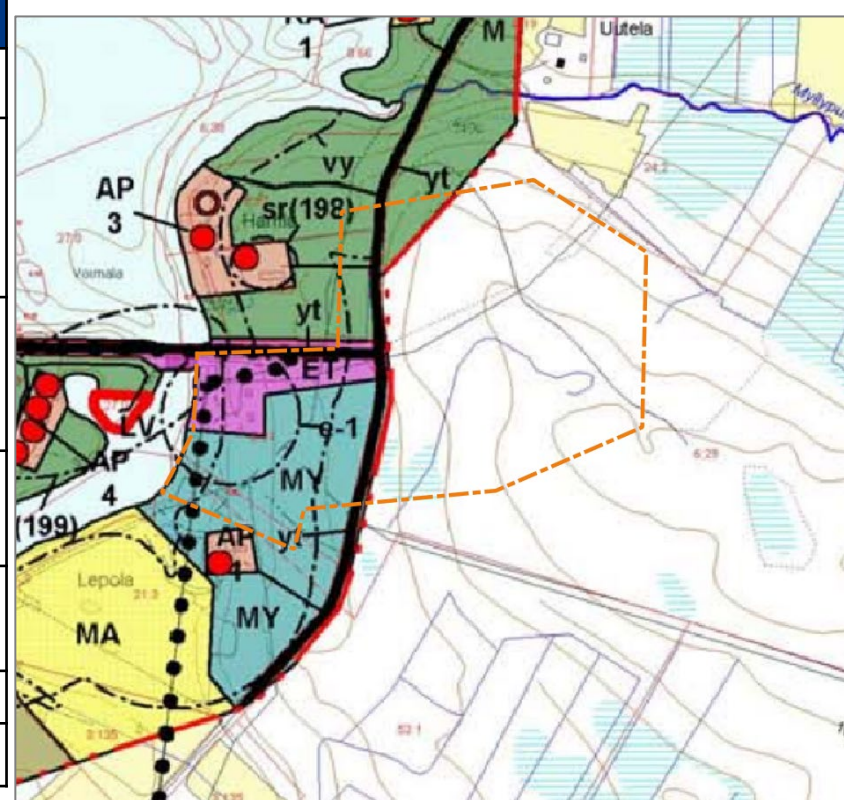

Oranssi nuoli näyttää selvitysalueen suurpiirteisen sijainnin.

3. Kaavoitus

Kaavamerkinnt ja määräykset selvitysalueella ja sen läheisyydessä

	Yhdyskuntateknisen huollon alue	Alue on varattu vesivoimalalle.	
	Maa- ja metsätalousvaltainen alue	MRL 43.2 §:n perusteella määrätään, että alueella saa rakentaa vain maa- ja metsätaloutta palvelevia rakennuksia ja rakennelmia ja että rakennuksia ei saa sijoittaa rantavyöhykkeelle. Alueen mahdollinen rantarakennusoikeus on tilakohtaisesti siirretty rakentamisen sallivalle alueelle (AM-, A-1-, AT-, AP-, RA- ja RM-alueille).	
	Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla erityisiä ympäristöarvoja	MRL 43.2 §:n perusteella määrätään, että maisemaa muuttavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman 128 §:ssä tarkoitettua lupaa. MRL 43.2 §:n perusteella määrätään, että alueella saa rakentaa vain maa- ja metsätaloutta palvelevia rakennuksia ja rakennelmia eikä niitä saa sijoittaa rantavyöhykkeelle.	
	Suojeltava rakennusryhmä – Leppikosken voimalaitos	Alueella tapahtuva uudis- ja korjausrakentaminen sekä muut ympäristöä muuttavat toimenpiteet tulee sopeuttaa rakennetun kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin.	
	Mahdollinen liito-oravien elinympäristön raja		Rantavyöhykkeen raja
	Yhdystie		Moottorikelkkailu-ura
	Tulva-aallon vaara-alue	Padon murtumatilanteessa syntyvän tulva-aallon vaara.	

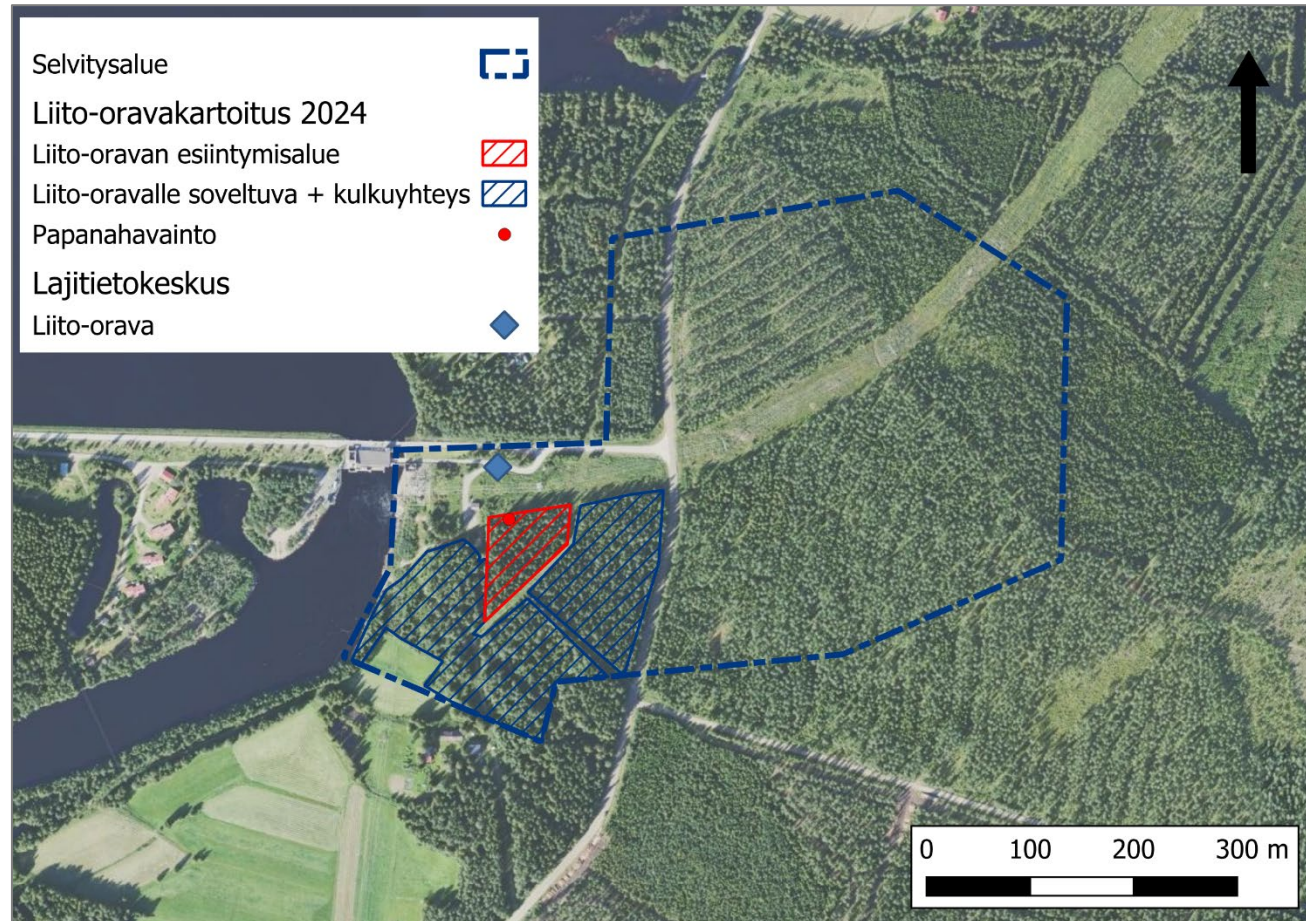

Selvitysalueen suuntaa-antava sijainti oranssilla.

- Alueella on voimassa Kiehimäjoen ja Iijärven rantaosayleiskaava

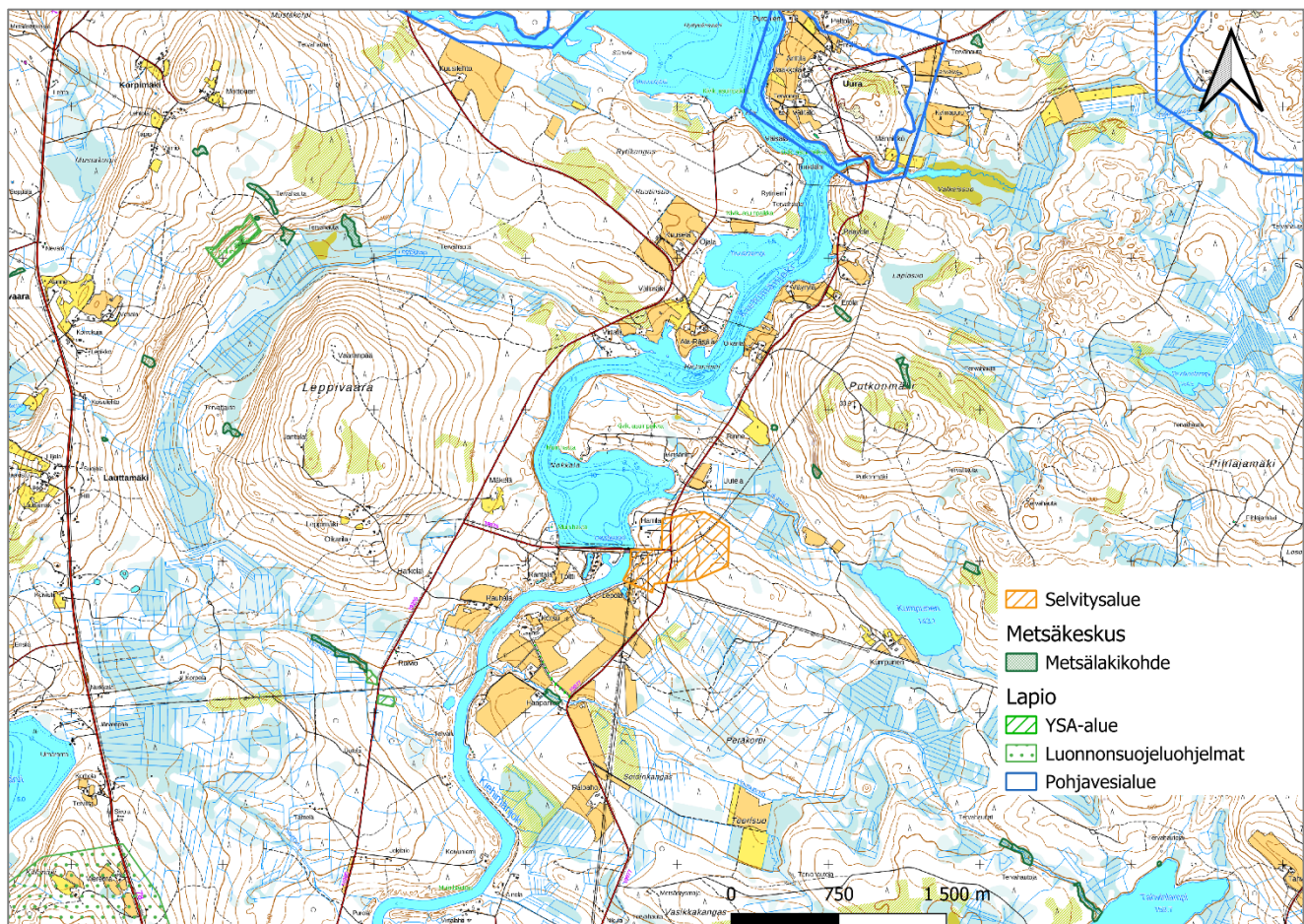
4. Huomioitavat lajit

- Selvitysalueelle sijoittuu vanha liito-oravahavainto.
 - Kaavoituksessa alue huomioitu mahdollisena liito-oravan elinympäristönä.
- Liito-oravakartoituksessa selvitysalueelta löydettiin noin 10 papanaa yhden kuusen juurelta.
 - Kyseinen metsäkuvio rajattu liito-oravan elinympäristöksi.
 - Kulku todennäköisesti etelän ja lounaan suuntiin.
 - Soveltuvat ympäröivät metsäkuviot rajattiin lajille soveltuvaksi elinympäristöksi ja todennäköisiksi kulkureiteiksi.
- Selviysalueella ei tehty havaintoja muista huomioitavista lajeista.
- Selvitysalueella tai se vaikutuspiirissä ei tunneta havainoja petolintujen pesäpaikoista.

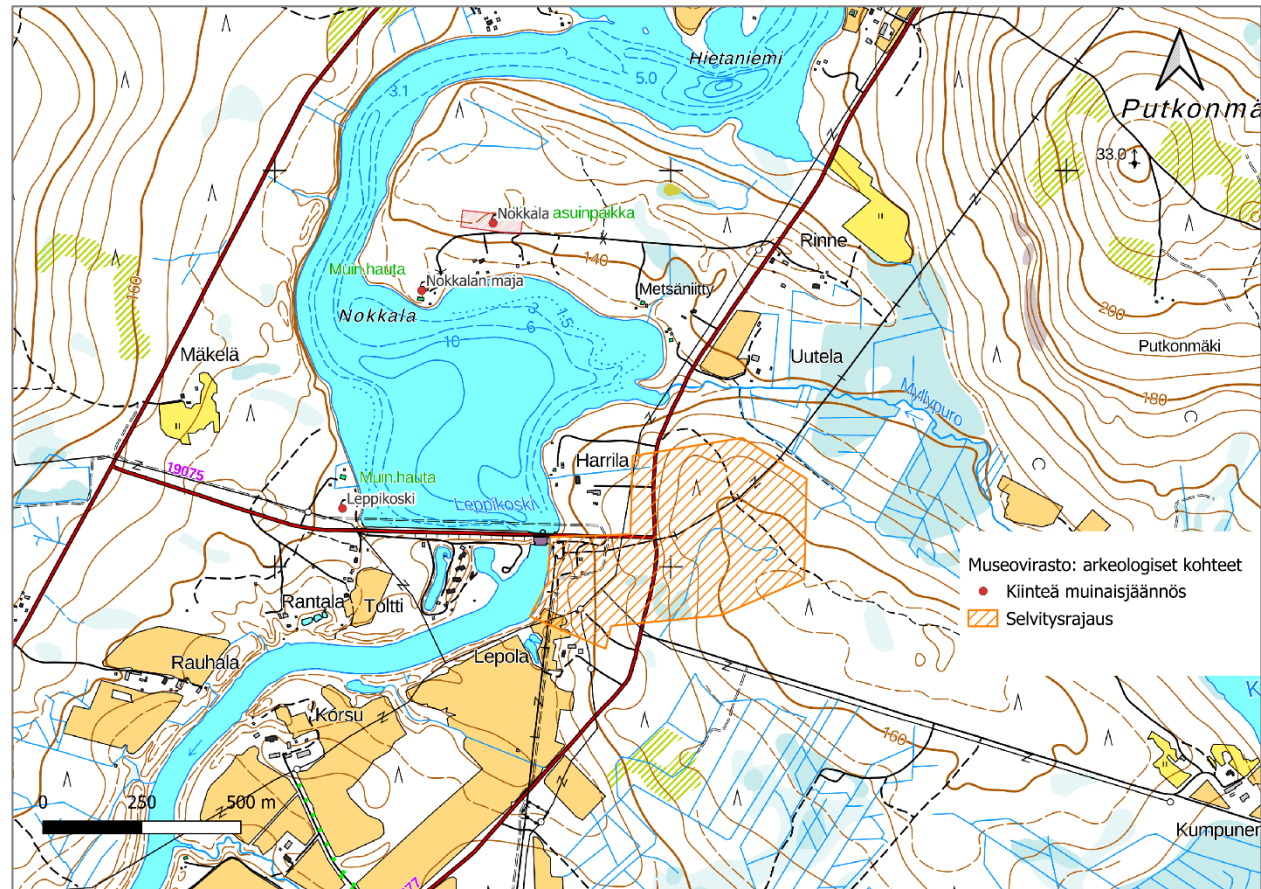
5. Suojelualueet ja muut arvokkaat alueet

- Lähin suojelualue on noin 1,7 km päähän sijoittuva yksityinen luonnonsuojelualue.
- Lähin pohjavesialue sijoittuu yli 2 km päähän selvitysalueesta pohjoiseen.
- Useita Metsäkeskuksen metsälakikohteita sijoittuu selvitysalueesta lähimmillään noin 600 m etäisyydelle.
- Maast selvitysten perusteella selvitysalueen lounaisosan metsät ovat vähintäänkin luonnontilaisen kaltaisia ja sisältävät uhanalaisia luontotyyppejä kuten kosteita runsasravinteisia lehtoja.

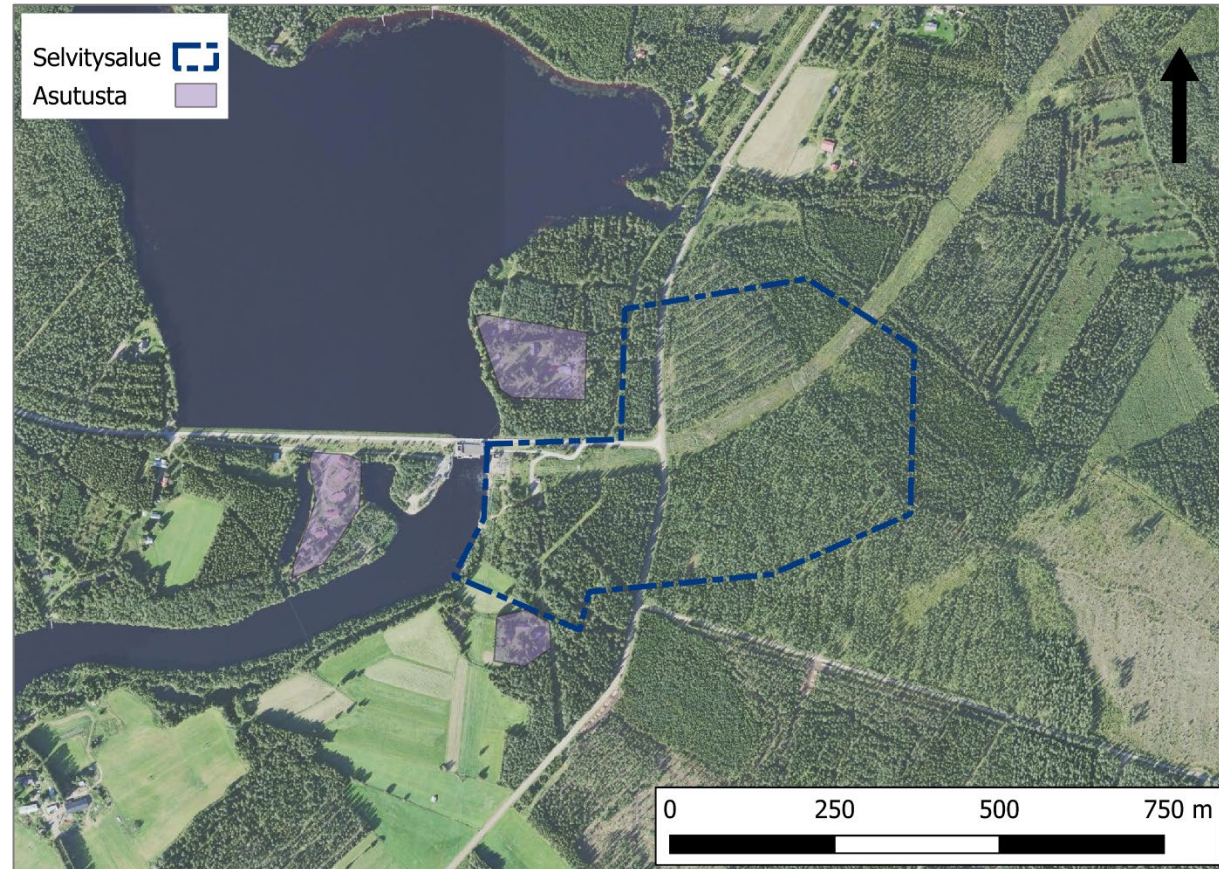
6. Muinaisjäännökset ja muu kulttuuriperintö

- Kiehimänjoen rantakaava-alueelle on tehty muinaisjäännösinventointi vuonna 2005 (Mikroliitti Oy)
- Selvitysalueella ei sijaitse muuta luokiteltua kulttuuriperintöä.
- Lähin muinaisjäännöskohde on muinaishauta Leppikosken vastarannalla n. 550 m selvitysalueen länsireunasta.
- Maakuntakaavaan on merkitty selvitysalueen välittömään läheisyyteen Valtakunnallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen kohde tai alue
 - Alueellinen vastuumuseo ei ottanut kantaa kohteeseen
- Alueellinen vastuumuseo ei katso uutta arkeologista maastoinventointia alueella tarpeelliseksi.

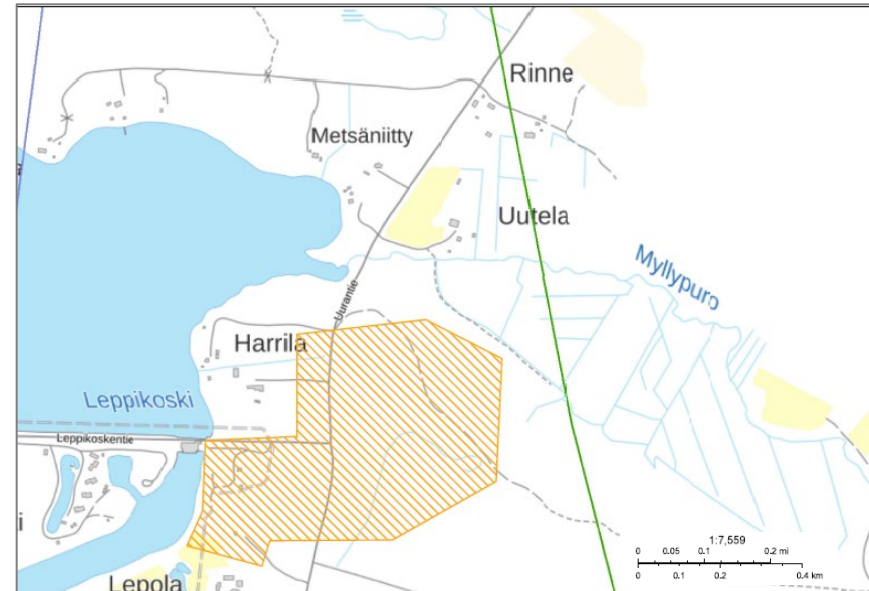
7. Maisema, virkistys ja muu maankäyttö

- Selvitysalueen lounais- ja länsipuolelle sijoittuvaan asutukseen voi aiheutua maisemavaikutuksia riippuen aseman sijoittelusta.
 - Maisemavaikutuksille altis asutus rajattu kartalle
- Selvitysalueelle sijoittuville teille voi syntyä maisemavaikutuksia lyhyille matkoille.
- Kaavoituksen mukaan selvitysalueelle sijoittuu moottorikelkkareitti.

8. Maaperän tila

- Selvitysalueelta ei tunneta pilaantuneen maan kohteita
 - N. 600 m päässä selvitysalueesta, Rinteen tienhaaran kohdalla entinen kyläkauppa, jossa on ollut polttoaineenjakelua
- Selvitysalueella ei esiinny happamia sulfaattimaita
- Mustaliuskejakso kulkee selvitysalueen itäpuolelta, lähimmillään noin 100 metrin päässä selvitysalueen itäreunasta
 - Myös Leppikosken vastarannalla, 140 m joen rannasta länteen on mustaliuskejakso

- Karttakuva GTK:n Happamat sulfaattimaat-karttapalvelusta. Vihreä linja kuvaa mustaliuskeen kallioperähavaintoa ja tulkintaa magneettiselta/sähkömagneettiselta kartalta.

9. Yhteenvedo

1. **Liito-oravan elinpiiri**
2. **Liito-oravalle soveltuva elinympäristö ja kulkuyhteys**
3. **Luonnontilaisen kaltainen metsäalue**
4. **OYK: Mahdollinen liito-oravan elinpiiri**
5. **MK/OYK: Valtakunnallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen kohde tai alue**
6. **OYK: Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla erityisiä ympäristöarvoja (MY)**
7. **MK: moottorikelkkareitti**
8. **OYK: Tulva-aallon vaara-alue**
9. **OYK: Yhdyskuntateknisen huollon alue**
10. **Maisemavaikutukset asutukselle**

